

Érk: IX. 10.

A bíróság dr. Léhmann György ügyvéd (8600 Siófok, Szücs u. 1.) által képviselt
630 Balatonboglár, alatti lakos felperesnek – dr.
ügyvéd (1031 Budapest, Dósa u. 8.) által képviselt Erste Bank Hungary Zrt. 1138 Budapest,
Népfürdő u. 25-26. alatti székhelyű alperes ellen, végrehajtás megszüntetése iránt indított
perében meghozta a következő

ítéletet:

A bíróság a dr. Halász János közjegyző által Kaposváron, 2011. november 30. napján
395/2011 számon kiállított záradék alapján Farkas János önálló bírósági végrehajtó előtt
029.V.360/2012 számon folyamatban lévő végrehajtási eljárást megszünteti.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg Farkas János önálló bírósági
végrehajtónak 580.867 (ötszáznyolcvanezer-nyolcszázhatvanhét) forint meg nem térült
végrehajtási költséget. A végrehajtás során általa előlegezett költségeket az alperes maga
köteles viselni.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 200.000
(kettőszázézer) forint perköltséget.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására fizessen
meg az állam javára 1.500.000 (egymillió-ötszázézer) forint feljegyzett eljárási illetéket.

Az ítélet ellen a kézhezvételt követő 15 napon belül a Kaposvári Törvényszékhez címzett, a
Fonyódi Városi Bíróságnál írásban 4 példányban benyújtott fellebbezéssel lehet élni.

A bíróság tájékoztatja a peres feleket, hogy közös kérelmük alapján a fellebbezés tárgyaláson
kívüli elbírálása kérhető.

A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, ha a fellebbezés csak a
perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték megfizetésére
vonatkozik, csak a teljesítési határidővel kapcsolatos, vagy kizárólag az ítélet indokolása ellen
irányul.

A másodfokú bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz, a felek bármelyikének
kérelmére azonban tárgyalást tart. Tárgyalás tartását a fellebbező fél fellebbezésében is
kérheti.

Dr. közjegyző az alperes kérelme alapján eljárva 2011. november 30-án 395/2011/1. számon végrehajtási záradékkal látta el a 43020-0/787/2008/0 számú közokiratát.

A végrehajtási eljárás önálló bírósági végrehajtó előtt 0292.V.360/2012. számon van folyamatban.

Az adós mint felperes 2012. június 26-án a végrehajtás megszüntetése iránt terjesztett elő keresetet arra hivatkozással, hogy a kölcsönszerződés nem jött érvényesen létre. Elsődleges okaként ennek azt jelölte meg, hogy a szerződésben szereplő azon általános szerződési feltételei, miszerint a bank jogosult a kamatot a kamatperiódusok lejártával egyoldalúan, akár az adós hátrányára is módosítani, tisztességtelen, emiatt érvénytelen. A felperes álláspontja szerint a szerződés azért is tisztességtelen, mert az egyoldalú kamatmódosítással párhuzamosan nem biztosít az kölcsönbe vevő részére felmondási jogot, és mivel fogyasztói szerzőséről van szó, a szerződésben alkalmazott általános szerződési feltétel tisztességtelensége semmisséghez vezet. Keresetlevelében állította, hogy a kikötés nélkül a felperes minden bizonnyal teljesíteni tudta volna a törlesztő részleteket, vagyis a késedelme nem következett volna be, azaz a felmondásra sem kerülhetett volna sor, így a végrehajtás feltételei sem állhattak volna fenn. Jogi álláspontjának alátámasztására az Európai Unió Bíróságának C-472/10. számú 2012. április 26-án, előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletére, az Európai Unió Tanácsának 93/13. számú EGK irányelvére, a Ptk. 209. §-a, 209/A §-ra, valamint a Pp. 369. §-ra, továbbá az 1/2010 (VI. 28.) PK. véleményre és a 2/2011 PK. véleményre hivatkozott.

Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a végrehajtás feltételei fennálltak, így a végrehajtás megszüntetésének nincs helye.

Már itt szükséges kiemelni, hogy a végrehajtási eljárást, nem attól függően szünteti meg a bíróság, hogy volt-e helye az elrendelésnek, mert amennyiben az elrendelés feltételei nem álltak fenn, úgy a végrehajtási záradék törlésének van helye.

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 369. § a) pontja alapján a végrehajtási záradékkal ellátott okirattal és a vele egy tekintet alá eső végrehajtható okirattal elrendelt végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránt pert akkor lehet indítani, ha a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre,

Az alperes az érdemi ellenkérelmet további indokainak előterjesztésére a bíróságtól határidő hosszabbítást kért és kapott, azonban a meghosszabbított határidőben, sőt a törvénykezési szünetet követő időpontra kitűzött halasztott tárgyalás berekesztéséig sem terjesztette elő további indokait.

A bíróság a tényállást a végrehajtási iratok, a kölcsönszerződés és mellékletei, a kamatemelésről szóló értesítés, valamint a felek nyilatkozatai alapján állapította meg, a bizonyítékokat a vonatkozó jogszabályok tükrében az alábbiak szerint értékelve.

A Pp. 3. § (3) bekezdése szerint a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli. A bizonyítás

Dr. közjegyző az alperes kérelme alapján eljárva 2011. november 30-án 395/2011/1. számon végrehajtási záradékkal látta el a 43020-0/787/2008/0 számú közokiratát.

A végrehajtási eljárás önálló bírósági végrehajtó előtt 0292.V.360/2012. számon van folyamatban.

Az adós mint felperes 2012. június 26-án a végrehajtás megszüntetése iránt terjesztett elő keresetet arra hivatkozással, hogy a kölcsönszerződés nem jött érvényesen létre. Elsődleges okaként ennek azt jelölte meg, hogy a szerződésben szereplő azon általános szerződési feltételei, miszerint a bank jogosult a kamatot a kamatperiódusok lejártával egyoldalúan, akár az adós hátrányára is módosítani, tisztességtelen, emiatt érvénytelen. A felperes álláspontja szerint a szerződés azért is tisztességtelen, mert az egyoldalú kamatmódosítással párhuzamosan nem biztosít az kölcsönbe vevő részére felmondási jogot, és mivel fogyasztói szerződésről van szó, a szerződésben alkalmazott általános szerződési feltétel tisztességtelensége semmisséghez vezet. Keresetlevelében állította, hogy a kikötés nélkül a felperes minden bizonnyal teljesíteni tudta volna a törlesztő részleteket, vagyis a késedelme nem következett volna be, azaz a felmondásra sem kerülhetett volna sor, így a végrehajtás feltételei sem állhattak volna fenn. Jogi álláspontjának alátámasztására az Európai Unió Bíróságának C-472/10. számú 2012. április 26-án, előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletére, az Európai Unió Tanácsának 93/13. számú EGK irányelvére, a Ptk. 209. §-a, 209/A §-ra, valamint a Pp. 369. §-ra, továbbá az 1/2010 (VI. 28.) PK. véleményre és a 2/2011 PK. véleményre hivatkozott.

Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a végrehajtás feltételei fennálltak, így a végrehajtás megszüntetésének nincs helye.

Már itt szükséges kiemelni, hogy a végrehajtási eljárást, nem attól függően szünteti meg a bíróság, hogy volt-e helye az elrendelésnek, mert amennyiben az elrendelés feltételei nem álltak fenn, úgy a végrehajtási záradék törlésének van helye.

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 369. § a) pontja alapján a végrehajtási záradékkal ellátott okirattal és a vele egy tekintet alá eső végrehajtható okirattal elrendelt végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránt pert akkor lehet indítani, ha a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre,

Az alperes az érdemi ellenkérelmet további indokainak előterjesztésére a bíróságtól határidő hosszabbítást kért és kapott, azonban a meghosszabbított határidőben, sőt a törvénykezési szünetet követő időpontra kitűzött halasztott tárgyalás berekesztéséig sem terjesztette elő további indokait.

A bíróság a tényállást a végrehajtási iratok, a kölcsönszerződés és mellékletei, a kamatemelésről szóló értesítés, valamint a felek nyilatkozatai alapján állapította meg, a bizonyítékokat a vonatkozó jogszabályok tükrében az alábbiak szerint értékelve.

A Pp. 3. § (3) bekezdése szerint a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli. A bizonyítás

indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkészítettségének jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli. A bíróság köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni.

A Pp. 163. § (1) bekezdése alapján a bíróság a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett bizonyítást rendel el.

A Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el.

A perben bizonyítási eljárás lefolytatására annyiban került sor, hogy a bíróság a tényállás tisztázása érdekében felhívta az alperest, hogy nyilatkozzon, milyen indokok alapján, illetve a szerződés mely pontjára hivatkozással emelte meg az elő kamatperiódus lejártával a kölcsön ügyleti kamatát.

Ezen ténykérdés feltárására azért volt szükség, mert a per tárgya, és a felperes kereseti kérelme a végrehajtási eljárás megszüntetése volt, azon az alapon, hogy a végrehajtható okiratban feltüntetett követelés nem jött érvényesen létre, mégpedig azért nem, mert az alperes jogellenesen módosította egyoldalúan a szerződést. A jogellenesség okát ugyan abban jelölte meg a felperes, hogy a szerződés vonatkozó rendelkezései tisztességtelen szerződési feltételek, a bíróságnak azonban – minthogy jogcímhez nincs kötve – minden szempontból vizsgálnia kellett a szerződésmódosítás jogszerűségét.

A szerződések főszabály szerint csak közös megegyezéssel módosíthatók. Ez alól kivettelt jelent a jogszabály útján történő, továbbá a Ptk. 241. §-ában szabályozott bíróság általi szerződésmódosítás, valamint az az eset, ha felek előzetesen kikötik az egyoldalú szerződés módosítás jogát.

Irányadó azonban, hogy a szerződés tartalmát a felek egyoldalúan általában csak ugyanolyan feltételek fennállása esetén változtathatják meg, mint amilyen feltételeket a törvény a bírósági úton való szerződés módosításhoz előír. Ez a követelmény az Alkotmánybíróság megfogalmazása szerint az állam jogszabállyal történő egyoldalú szerződés módosításának is alkotmányos gátja (Alkotmánybíróság 32/1991 (VI. 6.) AB határozat III/4. pontja).

A szerződés módosítása általában nem kérhető az olyan körülmények megváltozása miatt, amelyek csak az egyik fél tevékenységi, működési körében, érdekkörében merülnek fel, különösen amelyek az adott fél rendszeres üzleti kockázatahoz tartoznak. Mindenki maga köteles feltárni a szerződéskötéssel együtt kockázati tényezőket, azok későbbi csökkentésére, kiküszöbölésére sem bíróság, sem a felek valamelyikének egyoldalú szerződés módosításával ugyanis nincs lehetőség. Ez fokozottan érvényesül a professzionális gazdasági szereplők követelményrendszerében, mint amilyenek az alperesi pénzügyintézet is minősül.

A bíróság a felhívásban nem határidőt, hanem a határnapot adott az abban foglaltak teljesítésére, mely nap – figyelemmel a Pp. végrehajtási perekre előírt szigorú szabályaira – 2012. július 16. napja volt. A felhívásnak az alperes nem tett eleget, de nem tett eleget sem 2012. július 19. napjáig (halasztott tárgyalás) sem, 2012. augusztus 23. napjáig (másodszorra halasztott tárgyalás).

Külön kiemeli a bíróság, hogy a végrehajtási perekre a törvény soron kívüli eljárást ír elő, és azt is, hogy az alperes a tárgyalásokon nem képviseltette magát, és a mulasztása kimentésére igazolási kérelmet sem terjesztett elő.

Az alperes tehát felhívás ellenére sem jelölte meg, hogy milyen indok alapján módosította a szerződést, márpedig a szerződést egyoldalúan csak a szerződésben kikötött okból, illetve körülmények lényeges megváltozása esetén törvényben meghatározott feltételek alapján lehet megváltoztatni.

A bíróságnak az így megállapított tényállás alapulvételével az alábbi jogkérdéseket kellett eldöntenie.

- Elsődlegesen azt vizsgálta a bíróság, hogy a szerződésben rögzített, egyoldalú kamatemelés lehetővé tévő kikötések érvényesek-e.

A Ptk. 205/A § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy általános szerződési feltételek minősül az a szerződési feltétel, amelyet az egyik fél több szerződés megkötése céljából egyoldalúan a másik fél közreműködése nélkül előre meghatároz és amelyet a felek egyedileg nem tárgyaltak meg.

A perbeli esetben nem vitásan a Ptk. 205/A § (1) bekezdése szerinti általános szerződési feltételekről van szó, azokat ugyanis a pénzügyi formanyomtatvány szerűen egyoldalúan előzetesen határozta meg, kidolgozásukba a felperesnek nem volt beleszólása.

A Ptk. 685. § d) pontja szerint fogyasztó a gazdasági vagy szakmai tevékenységi körén kívül eső célból szerződést kötő személy.

A Ptk. 685. § e) pontja szerint pedig fogyasztói szerződés az a szerződés, amely a fogyasztó és olyan személy között jön létre, aki vagy amely a szerződést gazdasági vagy szakmai tevékenysége körében köti.

Egyértelműen megállapítható, hogy a perbeli szerződés a Ptk. 685. § d) illetve e) pontja szerinti fogyasztói szerződés.

Az általános szerződési feltételek alkalmazása a gazdasági életben kétséget kizáróan nélkülözhetetlen, azok szükségszerű technikai a pénzügyi szolgáltatásoknak, hiszen a szerződések egyedileg történő megfogalmazása lényegében ellehetetlenítené a tömegméretű szolgáltatásnyújtást. Mindazonáltal nyilvánvaló, hogy alkalmazásuk veszélyeket is rejt, különösen a gazdasági erőfölényben lévő, adott esetben egész jogi osztályokat alkalmazó pénzügyintézetek, és az általánosan elvárható élettapasztalatokkal sem mindig rendelkező szolgáltatást igénybe vevő ügyfelek viszonylatában.

Az általános szerződési feltételek alapján létrejövő szerződésekben tehát jellemzően nem érvényesülnek a klasszikus, alku révén létrejövő szerződéskötési mechanizmus garanciái. A fogyasztó a hosszú és bonyolult szerződési feltételeket ráadásul általában el sem olvassa és így nem ismeri meg, vagy ha mégis megismeri azokat, akkor sincs abban a helyzetben, hogy

véleményt fűzön hozzá, eltérhessen a szerződési feltételtől. Választási lehetősége szinte kizárólag arra koncentrálódik, aláírja-e a szerződést vagy sem.

Az általános szerződési feltételek tehát lehetővé teszik, hogy az azokat alkalmazó fél a törvényi diszpozitív szabályozás helyett saját érdekei által meghatározott feltételeit a szerződés részévé tegye, vagyis akár ily módon vissza is élhessen a törvényi diszpozitivitással. Az általános szerződési feltételek veszélyei tehát akkor válnak konkrétá, ha a kidolgozójuk számára indokolatlan egyoldalú előnyöket tartalmaznak, a másik fél számára így egyoldalúan hátrányosak, vagyis a jogok és kötelezettségek aránytalanságát idézik elő.

A nemzetközi jogéletben már korábban felismerésre került, hogy a blankettaszerződések körében a klasszikus jogelvek önmagukban nem tudják megoldani a gyakorlatban felmerülő problémákat, ezért olyan jogi eszközöket kell alkalmazni, melyek alkalmasak a szerződéses igazságosság visszaállítására. Ekként az Európai Közösség 93/13 EKG irányelve átfogó ajánlásokat tett közzé a fogyasztóval kötött szerződések tisztességtelen feltételeit érintően kötelező követelményként megszövegezte, hogy a fogyasztót a tisztességtelen szerződési feltételek nem kötik, a szerződés csak e nélkül lehet érvényes.

A 2. cikk a) pontja szerint az irányelv alkalmazásában „tisztességtelen feltételek”: a 3. cikkben meghatározott szerződési feltételek.

A 3. cikk (1) bekezdése szerint egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtleniséget idéz elő a fogyasztó kárára.

A 3. cikk (2) bekezdése alapján egy szerződési feltétel minden olyan esetben egyedileg meg nem tárgyalt feltételnek tekintendő, ha azt már előzetesen megfogalmazták és ezért a fogyasztó nem tudta annak tartalmát befolyásolni, különösen az előzetesen kidolgozott szabványszerződések esetében. Az a tény, hogy egy feltétel bizonyos elemeit vagy egy kiragadott feltételt egyedileg megtárgyaltak, nem zárja ki ennek a cikknek az alkalmazhatóságát a szerződés többi részére, ha a szerződés átfogó megítélése arra enged következtetni, hogy a szerződés mégis csak egy előre kidolgozott szabványszerződés. Olyan esetekben, amikor egy eladó vagy szolgáltató arra hivatkozik, hogy egy szabványfeltételt egyedileg megtárgyaltak, ennek bizonyítása az eladót vagy szolgáltatót terheli.

A 3. cikk (3) bekezdése szerint a melléklet tartalmazza azoknak a feltételeknek a jelzesszerű és nem teljes felsorolását, amelyek tisztességtelennek tekinthetők.

A melléklet 1. pontja szerint a 3. cikk (3) bekezdésében említett feltételek többek között azok a feltételek, amelyek tárgya vagy hatása az, hogy:

- i) a fogyasztót visszavonhatatlanul kötelezik olyan feltételek vonatkozásában, amelyek alapos megismerésére nem volt tényleges lehetősége a szerződés megkötése előtt;
- j) feljogosítják az eladót vagy szolgáltatót a szerződési feltételek egyoldalú megváltoztatására a szerződésben feltüntetett és érvényes indok nélkül;

A melléklet 2. pontjának e) alpontja szerint a j) pont hatálya nem alkalmazható a következő ügyletekre:

- olyan tranzakciók, amelyek olyan átruházható értékpapírokra, pénzügyi eszközökre és

más termékekre vagy szolgáltatásokra vonatkoznak, amelyek ára értéktözsdei, árindex, vagy pénzügyi árfolyam-ingadozásokhoz kapcsolódik, amelyek alakulására az eladó vagy szolgáltató nem képes befolyást gyakorolni;

- külföldi fizetőeszköz, utazási csekk vagy külföldi fizetőeszközben kiállított nemzetközi pénzesutalvány vételére vagy eladására irányuló szerződések.

A melléklet 2. pontjának d) alpontja szerint a j) pont nem akadályozza árindexelési záradékok alkalmazását, amennyiben azok megengedettek és az árváltoztatási módszerről egyértelmű leírás áll rendelkezésre.

Az irányelv átültetése a magyar jogba folyamatosan történt, a hatályos jogszabályok már tartalmazzák mindazokat a garanciákat, melyeket az irányelv a nemzeti jogalkotás számára követendőként támasztott, ez azonban nem változtat azon, hogy a magyar jogszabályok rendelkezéseit minden esetben az irányelv szellemében kell értelmezni. Az irányelv ugyanakkor önmagában közvetlen hatállyal nem bír.

A Ptk. 209. § (1) bekezdése főszabályként azt fogalmazza meg, hogy tisztességtelen általános szerződési feltételnek az a kikötés minősül, amellyel a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

A Ptk. kötelmi jogi szabályai ugyanis alapvetően arra épülnek, hogy a szerződés egy alkufolyamat eredményeként jön létre, ami biztosítja az érdekelt felek közötti kiegyenlítődését, vagyis a felek egyező akarattal hozzák létre a szerződést és attól egyező akár el is térhetnek. A diszpozitív szabályokat azonban a jogalkotó tipikus esetekre vonatkoztatva állapította meg, ezért az nem lehet korlát nélküli, vagyis nem járhat azzal a következménnyel, hogy bármelyik jogalany széles körben módosítsa a jogok és kötelezettségek, illetve kockázatok törvénybe szabályozott elosztását. A diszpozitivitás korlátja tehát a jóhiszeműség és tisztesség objektív követelménye, mely az általánosan elfogadott etikai követelményrendszer juttatja kifejezésre a szerződési feltételnek Ptk. 209. § (1) bekezdésében írt szempontok alapján történő értékelése során.

Az általános szerződési feltételek értelmezése során a Ptk. 207. § (1) bekezdésében foglalt nyilatkozási elv irányadó, vagyis az, hogy a kikötést a kidolgozó akaratától függetlenül a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint miként kell értékelni.

A perbeli szerződésben a kamat egyoldalúan akár adós hátrányára történő megváltoztatásának lehetőségét mint általános szerződési feltételt kötötte ki az alperes. A szerződés szerint a kamat-egyszámú módosítására két fő indok alapján van lehetősége a pénzintézetnek.

Az egyik, hogy alapvetően a szerződésben kikötött kamat akciós kamat, vagyis azt mintegy kedvezményként biztosítja a bank az ügyfél számára, de csak meghatározott ideig, azonban azt, hogy meddig azt a bank jogosult kizárólagosan meghatározni. A szerződés csak azt tartalmazza (helyes nyelvtani értelmezés szerint) hogy az alperes **jogosult** (tehát nem köteles, és ezért nem tekinthető a perbeli szerződésmódosítás kétséget kizáróan e pont szerinti módosításnak) már az első kamatperiódus leletével (azonban nem feltétlenül csak ekkor) az

általánosan alkalmazott, vagyis nem akciós kamatra felemelni az ügyleti kamatot.

A másik indoka az egyoldalú szerződésmódosításnak a szerződés szerint az lehet, hogyha a tőke és pénzügyi kamatlábak változása, vagy a bank forrásköltségeinek változása a kamatemelést szükségessé teszi.

Utóbbi kikötés, annak is azon része, hogy amennyiben a „forrásköltségek indokolják” nem részletezi kellő alaposággal, hogy mik lehetnek azok a tényleges, valós okok, olyan kényszerítő körülmények, melyeket a bank nem láthat előre, és melyek miatt sor kerülhet a kamat emelésére. Forrásköltségnek minősül gyakorlatilag a bank működésével összefüggésben felmerülő bármilyen kiadás, adott esetben olyan kiadások is melyek a pénzügyi körülmények változásától függetlenül, pusztán a vezető tisztségviselők diszkrecionális döntései nyomán merültek fel.

A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (Htp.) 210. § (3) bekezdése 2010. január 1-től kifejezetten ki is mondja, hogy a fogyasztóval kötött kölcsönszerződésben vagy pénzügyi lízingszerződésben az ügyfél számára kedvezőtlenül kizárólag a kamatot, díjat vagy költséget lehet egyoldalúan módosítani. Egyéb feltétel, ideértve az egyoldalú módosításra okot adó körülmények felsorolását is, egyoldalúan nem módosítható az ügyfél számára kedvezőtlenül. Az egyoldalú módosítás jogát a hitelező akkor jogosult gyakorolni, ha a módosításra okot adó objektív körülmények tételes meghatározását a szerződés tartalmazza, valamint a hitelező árazási elveit írásban rögzítette.

A felek szerződése a forrásköltségeket, vagyis az egyoldalú módosításra okot adó objektív körülmények tételes meghatározását nem tartalmazza.

Ugyan a felek szerződése a jogszabály módosítás hatályba lépését megelőzően kelt, ez azonban csak abból a szempontból bír jelentőséggel, hogy a kikötés konkrét jogszabályi rendelkezést nem sért, vagyis ezen okból nem semmis, a módosítás nem érvénytelen; nem zárja ki azonban, hogy a kikötés tisztességtelennek minősüljön, és ezen okból ne válthasson ki az erre alapított módosítás joghatásokat.

A bíróság megítélése szerint a szerződés hivatkozott pontja olyan széles körben teszi lehetővé a pénzügyintézet számára a kamat egyoldalú, fogyasztó számára kedvezőtlen irányban történő megváltoztatását, mely indokolatlan, az alperes részére aránytalanul előnyös, a felperes számára ugyanakkor egyértelműen hátrányos, így a kikötés tisztességtelen, ezért semmis.

Az első kamatemelési pont viszont a bíróság megítélése szerint sem jogszabályba nem ütközik, sem tisztességtelennek nem minősül. A szerződés szövegezéséből világosan, bárki számára egyértelműen kiderül, hogy egy kedvezményes szerződéskötési konstrukcióban vett részt a felperes, amikor is a bank az ilyen típusú kölcsönszerződések esetében általában alkalmazott (és hirdetményben közzétett) kamatnál alacsonyabb mértékű kamatot, vagyis akciós kamatot ajánlott. Nem kifogásolható az sem, hogy ezt az akciós kamatot a szerződésben meghatározott minimális várakozási idő lejártával bármikor az általános kamatlábra emelhetette fel a pénzügyintézet.

A feltétel tehát egyértelműen a fogyasztó számára előnyös kedvezményt rögzít, melyet azonban meghatározott idő lejártával a pénzügyintézet egyoldalúan megvonhat. A kedvezmény előre meghatározott idő elteltével történő megvonása nem minősülhet a fogyasztó szempontjából hátrányos tisztességes feltételnek, mert arról a szerződés kötésekör már tudott.

Mindezek alapján a bíróság megállapította, hogy a felek között létrejött bankkölcsön szerződés „akciós kamatra” vonatkozó rendelkezései érvényesek, míg a „forrásköltség növekedése okán” történő kamatemelésre vonatkozó rendelkezései érvénytelenek.

Abban az esetben tehát, ha a kamatemelésre ténylegesen az akciós kamatláb megvonása miatt került sor, a szerződésmódosítás érvényesen létrejött, a végrehajtható okiratban szereplő követelés ugyancsak érvényesen jött létre. Abban az esetben, ha a kamatemelésre a forrásköltségek növekedés miatt került sor, a szerződés módosítására irányuló alperesi nyilatkozat joghatásokat nem válthatott ki, vagyis a végrehajtani kért követelés sem jött létre érvényesen (a végrehajtható okiratban szereplő formában). Abban az esetben pedig, ha a kamatmódosításnak olyan oka volt, amelyet a Ptk. korábban ismertetett rendelkezései elfogadhatónak tartanak, ugyancsak érvényesen létrejött a végrehajtani kért követelés.

Mint hogy azonban az alperes nem nyilatkozott a szerződésmódosítás okáról, annak jogszerűségét ténylegesen nem volt lehetőség vizsgálni, ezt pedig a bíróság az előzetes figyelmeztetésnek megfelelően – a felperes által csatolt okirati bizonyítékra is figyelemmel, melyben a kamatemelés indoka nem szerepel – az alperes terhére értékelte.

A felperes azt állította, hogy az alperes által indokolás nélkül egyoldalúan módosított kamat az általa teljesítendő szolgáltatást oly mértékben terhelte meg, hogy a törlesztő részletet már nem tudta fizetni, és ezért került sor a szerződés felmondására.

A végrehajtási perben azonban ezen körülmények vizsgálata egyrészt nem lehetséges, másrészt nem is szükséges. A per tárgyára tekintettel a bíróságnak csak azt kellett eldöntenie, hogy a végrehajtási záradékban szereplő végrehajtandó követelés a közokiratban foglaltak szerint jött-e létre. Mivel a bíróság döntése a kérdésben nemleges, a záradék alapján végrehajtási eljárást vezetni nem lehet.

A felek között tehát elszámolásnak van helye. Amennyiben ezt peren kívül nem tudják lefolytatni, akkor rendes polgári peres eljárás útján követelheti az alperes a kölcsön visszafizetését.

A bíróság kiemeli azt is, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti perben az ítélet rendelkező részében nem szerepelhet az érvénytelenség megállapítása, hiszen a per tárgya a végrehajtás megszüntetése. Az érvénytelenség csak a megszüntetés indoka lehet, ennek megfelelően elegendő arra az indokolásban utalni.

Végezetül a bíróság a felperes azon hivatkozását nem találta megalapozottnak, miszerint önmagában azért is érvénytelen a felek szerződése, mert nem tartalmazott olyan kikötést, miszerint amennyiben az alperes egyoldalú – jogszerű – nyilatkozatával kamatot emel, a felperes a szerződést felmondhatja; ennek ugyanis a végrehajtás megszüntetése tekintetében – fent kifejtettek tükrében – nincs jelentősége.

A Pp. 370/A § (6) bekezdése alapján, ha a végrehajtó a perben a bíróság felhívására előterjesztette a nyilatkozatát az ügyben meg nem térült végrehajtási költségekkel

kapcsolatban, akkor a bíróságnak a végrehajtás megszüntető határozatában a költségek viseléséről is döntenie kell.

A végrehajtó a végrehajtási irat beterjesztésével egyidejűleg arról tájékoztatta a bíróságot, hogy az ügyben 435.650 Ft végrehajtói munkadíj, és 145.217 Ft kamarai költség általány a meg nem térült végrehajtási költség. Ezen felül a végrehajtás kérő által megfizetett 100.000 Ft költségek, továbbá a végrehajtási záradék kiállításával felmerült 150.000 Ft közjegyző eljárási díj, és 150.000 Ft+AFA költség általány, illetve 9.600 Ft kiadmányi díj képezi az alperes végrehajtási költségkövetelését.

A végrehajtó közölte azt is, hogy amennyiben megtérülés történik, a végrehajtónak 10% behajtási jutalék jár.

A Pp. 78. § (1) bekezdésében foglalt általános szabályok szerint pedig a peresztes fél az általa már megelőlegezett költségek megtérítésére nem tarthat igényt, azokat neki kell viselni; és pereszteségére tekintettel a pernyertes fél költségeit is meg kell térítenie.

Mindezek alapján a bíróság az alperest kötelezte a végrehajtó részére megfizetendő, jogszabály szerint járó, és helyesen kiszámított munkadíj, valamint kamarai költség általány megfizetésére.

A pereszteségére tekintettel az alperesnek a feljegyzett 1.500.000 Ft eljárási illetéket is meg kell fizetnie az állam javára, továbbá a jogi képviselővel eljáró felperes a 32/2003 (VIII.23.) IM rendelet alapján az ügyértékből számított, de a elvégzett munkához arányosított ügyvédi munkadíj megfizetésére is igény tarthat. Utóbbi összeget a bíróság mérlegeléssel bruttó 200.000 Ft-ban határozta meg.

Tekintettel arra, hogy megtérülés az ügyiratok szerint nem történt, jutalékot a végrehajtó nem számíthat fel.

Az ítélet ellen a Pp. 233. § (1) bekezdése alapján van helye fellebbezésnek.

Fonyód, 2012. augusztus 23. napján

AVDACHN

dr. s.k.
 bíró